Regie in uitvoering

Een onderzoek naar ambities en praktijk bij de gemeente Lelystad

Presentatie aan de raad – 9 maart 2021

Rekenkamer Lelystad

Domenie Φ Doelgericht onderzoek

Miranda Domenie

06-23906680

info@domenieonderzoek.nl

Haan Onderzoek & Advies

Avelien Haan

06-42128499

haanonderzoekadvies@gmail.com

Introductie

Doelstelling van het onderzoek: Doel van het onderzoek is het creëren van een gemeenschappelijk begrippenkader en een duidelijk normenkader voor de verschillende manieren van regie (of alternatieven daarvoor) en wat dat in de praktijk betekent voor de informatievoorziening aan en de aansturing door de Lelystadse raad.

Onderzoeksvraag Rekenkamercommissie: Wat betekent het zijn van regiegemeente in theorie en in de praktijk?

Aanpak onderzoekers:

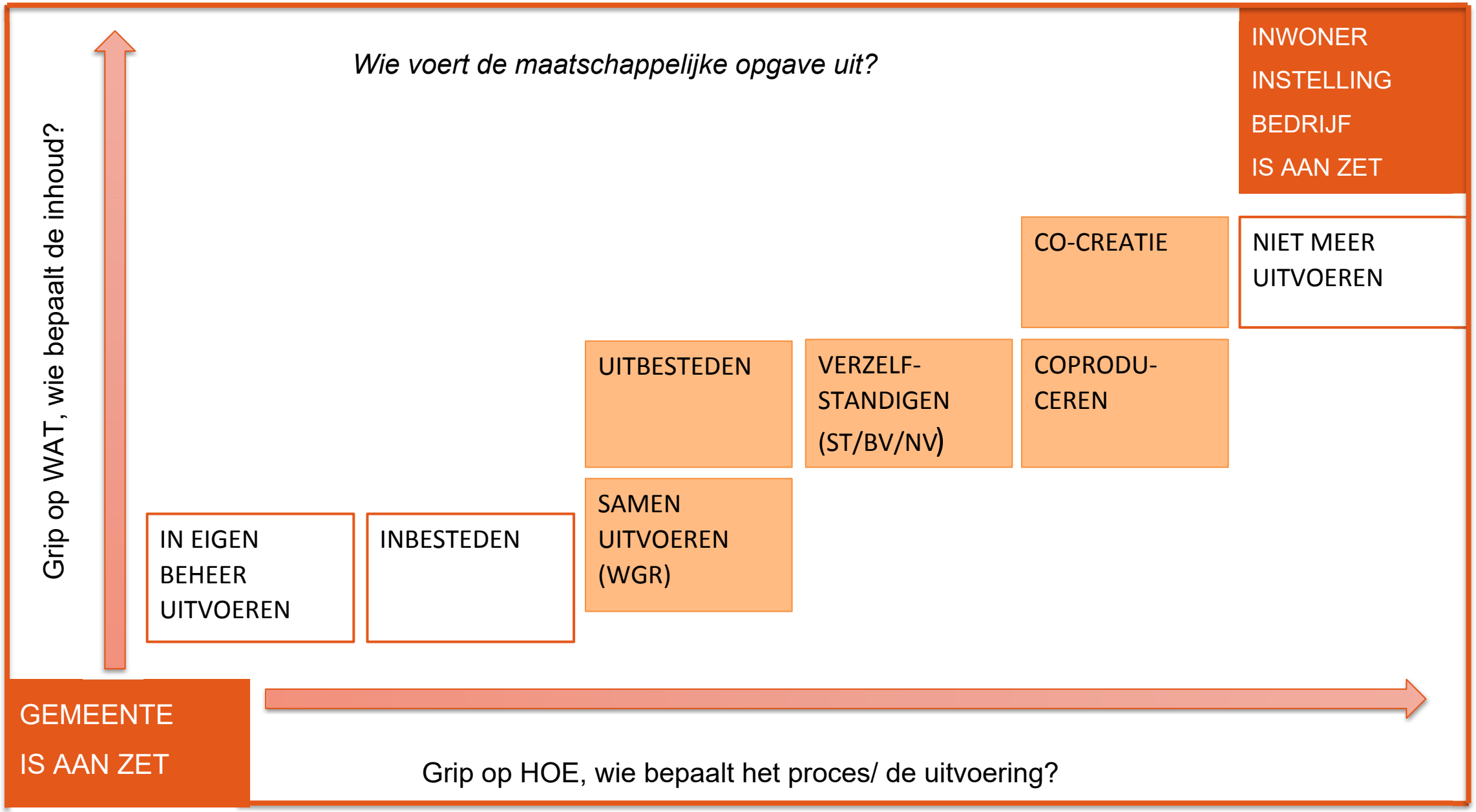
- Literatuurstudie en benchmark
- Documentanalyse en interview concernteam
- Casestudies Buurtbegroting, Parkeerservice en Groot Onderhoud
- Werksessie met de raad

De regisserende gemeente

Een gemeente regisseert wanneer zij stuurt op afstemming tussen meerdere partijen om een doel vanuit een visie te bereiken. Hierbij hebben de gemeente en de andere partijen diverse afhankelijkheidsrelaties en verantwoordelijkheden, die ontstaan vanuit de randvoorwaarden gesteld aan de verschillende partijen. Deze randvoorwaarden worden door monitoring gevolgd.

De regisserende gemeente

- Regie of regiegemeente is een algemeen begrip dat niet scherp wordt gedefinieerd
- Maar weinig gemeenten zien zichzelf als regiegemeente, maar alle gemeenten regisseren
- Dat levert spanning op:
  - wat is de rol van de raad, hoe is democratische legitimatie geborgd?
  - is de organisatie in staat om regie adequaat uit te voeren?
  - hoe kan de raad kaderstellen?
  - hoe kan de raad controleren en hoe wordt verantwoording afgelegd?

Wie voert de maatschappelijke opgave uit?
INWONER
INSTELLING
BEDRIJF
IS AAN ZET
Grip op WAT, wie bepaalt de inhoud?
CO-CREATIE
NIET MEER UITVOEREN
UITBESTEDEN
VERZELF-STANDIGEN (ST/BV/NV)
COPRODU-CEREN
SAMEN UITVOEREN (WGR)
IN EIGEN BEHEER UITVOEREN
INBESTEDEN
GEMEENTE
IS AAN ZET
Grip op HOE, wie bepaalt het proces/ de uitvoering?

De regisserende gemeente

- Regie komt voor in veel verschillende vormen
- Iedere vorm kent een specifieke rol voor de gemeentelijke organisatie
- Met daarbij een specifieke sturingsopgave voor de raad
- Kernbegrippen daarbij:
  - Wat & Hoe
  - Inhoud & Proces

De regisserende gemeente

- Regie vereist:
  - het afbakenen van de opgave;
  - het krijgen van overzicht;
  - het formuleren van beleidslijnen;
  - het organiseren van de samenwerking;
  - het afleggen van verantwoording.
- Maar hoe dat eruit ziet en wat daarbij de rol van de raad is, verschilt per vorm van regie.

Ruimte voor de raad

	Co-creatie	Coproductie	Uitbesteding
Vertegenwoordigen	Beperkt	Redelijk	Redelijk
Kaderstellen	Zeer beperkt, alleen op proces	Beperkt op inhoud, redelijk op proces	Redelijk op inhoud, sterk op proces
Controleren	Zeer beperkt	Beperkt	Sterk

Casussen

Parkeer Service

Bevindingen Lelystad

- Er geen expliciete visie op regie en er zijn geen concrete ambities geformuleerd
- Regie speelt geen rol in de bestuursstijl, maar veel randvoorwaarden zijn wel aanwezig
- Per opgave wordt voor een vorm van regie gekozen, soms door de raad, meestal door de organisatie
- Bij co-creatie blijkt het moeilijk om als organisatie echt de inwoner te kunnen volgen – faciliteren wordt al snel sturen en hoe faciliteer je dat?
- Co-creatie en coproductie vragen om doordachte kaderstelling – zodat de raad grip heeft waar nodig, maar de organisatie ruimte heeft in uitvoering
- Uitbesteden vraagt tijdig en adequaat informeren van de raad

Aanbevelingen voor het college

- Stand van zaken randvoorwaarden voor regie in beeld, zodat dat als basis kan dienen voor een visie
- Voorstel doen voor een visie op de rol van de raad bij regievoering en daarvoor ook een aantal geschikte onderwerpen aandragen
- Controleer bij ieder voorstel of er een geschikte vorm van regie is toegepast en check dit aan de hand van de randvoorwaarden bij iedere vorm
- Zorg dat beleidsdocumenten een vast format kennen, altijd een krachtenveldanalyse bevatten en dat op basis daarvan een keuze voor een wijze van uitvoeren wordt gemaakt

Aanbevelingen voor de raad

- Controleer actief hoe het college de aanbevelingen naar aanleiding van de casus buurtbegroting heeft verwerkt in de faciliteiten en procesafspraken voor de nieuwe experimenten met de buurtbegroting
- Vraag het college om een voorstel voor een passend niveau van kaderstelling, waarbij ruimte is voor coproductie
- Controleer bij vormen van uitbesteding aan de hand van het kader verbonden partijen

Hoe nu verder?

- Samenwerken met inwoners en organisaties is steeds meer gebruikelijk
- Als er wordt samengewerkt heeft het invloed op de rol van de raad:
  - Anders of minder kaderstellen
  - Controleren aan de hand van goed doordachte indicatoren
- Vereist: een raad die zicht heeft op het interne en externe krachtenveld
- Vereist: een raad die slimme kaders kan stellen – passend bij de rol van de raad in iedere vorm van uitvoering
- Vereist: een raad die balans zoekt tussen controle en vertrouwen